U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jana Passera a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **S. S.,** zastoupen Mgr. Jiřím Ostrýtem, advokátem, se sídlem Polská 15, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2010, č. j. 46 Az 63/2009 - 38,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci stěžovatele – advokátovi Mgr. Jiřímu Ostrýtovi – **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. 4. 2010, č. j. 46 Az 63/2009 - 38, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo vnitra“) ze dne 19. 11. 2009, č. j. OAM-301/LE-BE02-BE03-2009, kterým bylo rozhodnuto, že se zamítá žádost o udělení mezinárodní ochrany pro nepřípustnost podle ust. § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), že se řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavuje podle ust. § 25 písm. i) zákona o azylu a bylo deklarováno, že podání žaloby nemá v souladu s ust. § 32 odst. 3 zákona o azylu odkladný účinek. Krajský soud vyšel z toho, že stěžovatel v prvním správním řízení o žádosti o udělení azylu (v roce 2004), prohlásil, že důvodem podání žádosti je snaha o legalizaci pobytu v České republice. Ve druhém a třetím správním řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany (v roce 2008), pak stěžovatel uváděl jako důvod pro podání žádosti, že se obává o svůj život. Mezi jeho rodinou a jinou rodinou probíhaly spory, při nichž byli zabiti jeho rodiče, a proto se i on bojí o svůj život. V poslední žádosti v roce 2009 pak prohlásil, že žádá o udělení mezinárodní ochrany ze stejných důvodů jako v předchozích žádostech, neboť má strach o život. Krajský soud na základě těchto skutečností dospěl k závěru, že stěžovatel podal opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by uvedl nové skutečnosti, a z tohoto důvodu byla tato jeho žádost v souladu se zákonem kvalifikovaná jako nepřípustná podle ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, byl do s. ř. s. zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo

odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel v kasační stížnosti, kterou opírá o důvod uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., především vytýká ministerstvu a krajskému soudu, že nesprávně posoudily otázku, zda uvedl nové skutečnosti, které nebyly bez jeho zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Ministerstvo pouze srovnávalo důvody jednotlivých předchozích žádostí a hledalo důvod k zastavení řízení bez dokazování. Ve druhém řízení vedeném v roce 2008 uváděl nové skutečnosti, které nebyly bez jeho zavinění předmětem zkoumání v předchozím řízení. Jednalo se o vraždu rodičů, k níž došlo až po prvním řízení, nicméně ve druhém řízení o udělení mezinárodní ochrany se těmito důvody, resp. jeho opodstatněnými obavami o život v případě návratu do vlasti, nikdo nezabýval. Tím došlo k tomu, že od doby, kdy bylo řízení o druhé žádosti zastaveno z důvodu nepřípustnosti, nemá žádnou možnost dosáhnout toho, aby ministerstvo zkoumalo, zda to, co uvádí, je relevantním důvodem pro poskytnutí doplňkové ochrany. Ani v jednom z předchozích řízení nebylo zkoumáno, zda obava ze zabití ze strany pachatelů vraždy jeho rodičů, může být pro něho hrozbou skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Předmětem sporu v projednávané věci je výklad ust. § 10a písm. e) zákona o azylu a jeho aplikace ve vztahu ke konkrétním skutkovým okolnostem.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud předesílá, že citované ustanovení bylo do zákona o azylu doplněno zákonem č. 379/2007 Sb. s účinností od 21. 12. 2007.

Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře již mnohokrát vyslovil k problematice opakovaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany. V rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65, dostupný na www.nssoud.cz, uvedl, že „Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávaní opakovaných žádostí“. Obdobně v rozsudku ze dne 30. 6. 2009, č. j. 4 Azs 23/2009 - 64, dostupný na www.nssoud.cz, vyslovil, že „Podává-li žadatel o mezinárodní ochranu opakovanou žádost, stanoví zákon č. 283/1991 Sb., o azylu, pro věcné posouzení žádosti podmínku tvrzení nových skutečností či zjištění. Je tedy povinností žadatele, aby takovéto nové skutečnosti či zjištění správnímu orgánu v nové

žádosti uvedl. V opačném případě je nucen správní orgán na základě § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, posoudit žádost jako nepřípustnou“.

Z dikce ust. § 10a písm. e) zákona o azylu vyplývá nutnost kumulativního splnění dvou podmínek pro to, aby bylo možné opakovanou žádost věcně projednat: 1) je nutno uvést nové skutečnosti nebo zjištění; 2) musí se jednat o takové skutečnosti či zjištění, jež nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení.

Za nové skutečnosti nebo zjištění je nutno považovat nikoli jakékoli nové skutečnosti nebo zjištění, ale pouze takové, které by prima facie mohly mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele. Ostatně v jiných případech by nové správní řízení pozbývalo jakéhokoli smyslu, protože jeho výsledek by byl předem daný a ve svém důsledku by takové správní řízení nekorespondovalo s požadavkem hospodárnosti, tj. dosahování žádoucích výsledků s co nejmenšími možnými náklady.

Ve vztahu k druhé podmínce je třeba vyjít z toho, že v azylovém řízení existují dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Již v rozsudku ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86, dostupný na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí.“ Pro úplnost lze ještě odkázat i na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 – 42, dostupný na www.nssoud.cz, v němž bylo uvedeno, že „Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá.“ Pokud proto žadatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto neunesení břemena tvrzení mohl zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele, např. udělení azylu matce nezletilé žadatelky, jejíž žádost již byla pravomocně zamítnuta. Ust. § 10a písm. e) zákona o azylu tedy představuje jistý filtr, jehož prostřednictvím je možné propustit do dalšího opakovaného řízení o udělení mezinárodní ochrany již jednou rozhodnutou věc. Jedná se přitom o výjimku, kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté, *tzv. res iudicata*, resp. v daném případě *res administrata*. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění obou výše uvedených podmínek, které mají na straně jedné garantovat

určitou přidanou hodnotu nové žádosti, jež může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí tak, jako tomu svědčí skutkové okolnosti projednávané věci.

Stěžovatel se mýlí v tom, že mezi prvním řízením o udělení mezinárodní ochrany, vedeném v roce 2004 a druhým řízením vedeném v roce 2008 uváděl nové skutečnosti, které nebyly bez jeho zavinění předmětem zkoumání v předchozím řízení. V první žádosti o udělení azylu ze dne 20. 3. 2004 a v protokolu o pohovoru ze dne 5. 5. 2004 uvedl, že jeho rodiče žijí v Indii, že důvodem odchodu ze země původu bylo pouze to, aby si v zahraničí vydělal více peněz a že žádostí o udělení azylu sleduje legalizaci pobytu na území České republiky. V druhé žádosti ze dne 22. 5. 2008 a v protokolu o pohovoru ze dne 4. 6. 2008 již opakovaně uváděl, že k jím poprvé tvrzené vraždě rodičů došlo v prosinci roku 1998 před volbami, v důsledku této vraždy se začal obávat i o svůj život, což bylo také důvodem jeho odchodu ze země původu v únoru 1999. Stěžovatel na této verzi v podstatě setrvával i v dalších řízeních konaných na základě žádostí o udělení mezinárodní ochrany ze dne 27. 6. 2008 a ze dne 11. 11. 2009.

Stěžovatelem tvrzené obavy mu tedy musely být známy již před podáním první žádosti o udělení azylu (stěžovatel tvrdil, že rodiče zemřeli již v prosinci 1998 a z obav o svůj život odešel ze země původu v únoru 1999), ale ministerstvu tyto své obavy nesdělil (jako důvod odchodu ze země původu uvedl, že si chce vydělat více peněz). Ministerstvo nebylo povinno hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl v žádosti uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Ostatně jedině stěžovatel jako žadatel sám nejlépe věděl, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu správního řízení proto měl uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých by ministerstvo jeho žádost posoudilo. Pokud tedy neuvedl všechny důvody v první žádosti, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto mohl zhojit podáním dalších opakovaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Nemůže proto obstát tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti, že uváděl nové skutečnosti, které nebyly bez jeho zavinění předmětem zkoumání v předchozím řízení. Institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou v předchozím řízení. Do dalšího opakovaného řízení o udělení mezinárodní ochrany proto nebylo možno propustit již jednou rozhodnutou věc z důvodu respektování jednoho ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice principu právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval v souladu s touto judikaturou. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Ze všech výše uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele nepřijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát a podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ust. § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (písemné podání soudu ve věci) 2100 Kč (§ 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky), náhrada hotových výdajů 300 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky), celkem tedy 2400 Kč. Jiné úkony právní služby nebyly doloženy.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2010

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu